

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Somos Géza ügyvéd által képviselt felperes neve felperesnek, dr. Bene Gyöngyvér ügyvéd által képviselt alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007. április 13. napján meghozott, 27.P.20.868/2007/10. számú ítélete ellen az alperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és a 2007. január 3.-i című adásban a genetikai kísérletekre vonatkozó közlés miatt előterjesztett keresetet elutasítja.

Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest és az alperest, hogy személyenként fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 22.500-22.500 (huszonkettőezeröttszáz-huszonkettőezeröttszáz) forint kereseti és fellebbezési illetéket, ezt meghaladó első- és másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adva ítéletével kötelezte az alperest, hogy az általa sugározott című műsor 2007. január 3-i adásában elhangzottakkal kapcsolatban, azzal azonos napszakban, módon az ítélet jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül tegye közzé az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás

A 2007. január 3.-i adásában valótlannul híreszteltük, hogy a felperes (felperes neve) az általa kiválasztott pár kutyával genetikai kísérleteit folytatja, ő ilyen tartalmú

kísérleteket nem végzett; s valótlan volt az a híresztelő állítás is, hogy a kutyái a telepén kórházak veszélyes hulladékát ették, s hogy kórházi veszélyes hulladékot terített volna szét telepén - ezzel szemben kutyáit többek között - kórházakból származó ételmaradékkal etette, s ilyen ételmaradék volt, hogy szétterítésre került a telepen, nagyobb területen."

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, és kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 14.000 forint eljárási illetéket és a felperesnek 15 napon belül 20.000 forint perköltséget, a felperest pedig, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 7.000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet indokolásában ismertette a Pp. 342. §-ának (1) bekezdését, 343. §-ának (3) bekezdését, a Ptk. 79. §-ában foglaltakat, továbbá a Legfelsőbb Bíróság sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó PK 12. és 14. számú állásfoglalásait.

Elsődlegesen a 27.P.20.867/2007. számú eljárás során rögzített előadások, tanúvallomások, valamint a jelen eljárásban meghallgatott ... tanú nyilatkozata alapján azt állapította meg, hogy a felperesre nézve több jogsértő, valótlan tartalmú kijelentést hangzott el.

A genetikai kísérletezéssel, illetve ennek a kiválasztott egyedekkel történő továbbfolytatásával kapcsolatos kereseti kérelem körében kifejtette, hogy a színre tenyésztési tevékenység önmagában mezőgazdasági eljárás alkalmazásának minősül és nem kísérletezésnek. A sajtó-helyreigazítási eljárás kereteit pedig meghaladja a felperes által követett kutyatartási elképzelések feletti ítéletalkotás, mert a büntetőbíróság volt jogosult ebben a körben állásfoglalásra.

Kifejtette, hogy a kísérletezés fogalmát nem lehet a színre tenyésztési tevékenység leírásaként használni, mert az átlagnéző számára a kísérletezés nem egyszerű tenyésztői tevékenységet jelent, hanem olyan beavatkozást, amelynek eredményeként új egyedek jönnek létre, mégpedig nem a kutyák párosítása kapcsán. Ilyen kísérletezési tevékenységet a felperes bizonyíthatóan nem végzett és nem is végez, ezért ennek a kifejezésnek a használata a genetikai kontextusban jogsértő.

Azt is rögzítette, hogy a tartási módszer alkalmazása sem jelenti a genetikai állományba történő beavatkozást, így a genetikai kísérletezés szóhasználata nem okszerű, ezért az elsőfokú bíróság részben alaposnak találta e körben a kereseti kérelmet. Nem igazította helyre ugyanakkor az engedély nélküli kísérletek továbbfolytatására vonatkozó közlést, mert a felperesnek a sajátos kutyatartási módon végzett tevékenységre, ami kísérletezésnek minősíthető, engedélye nem volt.

Az alperest a műsorban elhangzottakhoz igazodva kötelezte helyreigazítás közzétételére figyelemmel arra is, hogy a büntetőbíróság ítélete szerint a felperes a korábbi tartási, tenyésztési tevékenység végzése során a hatályos rendelkezések ellenére járt el, azokat megsértve párosította kutyáit, ezért e részében a kereseti kérelmet nem találta alaposnak, csak a genetikai kísérletekre vonatkozó utalást tartotta jogsértőnek.

Kifejtette, hogy a kutyák kórházi veszélyes hulladékkal történő etetését és ennek területen való szétterítését a bizonyítási eljárás során rendelkezésre álló adatok nem támasztották alá, a felperes által csatolt szerződések is azt igazolják, hogy a felperes ugyan kórházból származó, de veszélyesnek minősülő anyagot nem tartalmazó konyhai hulladékkal, moslékkal etette állatait. Arra tényadat nem volt, hogy az ételmaradékban gyógyszermaradványok vagy egyéb ilyen jellegű anyagok lettek volna és az, hogy a tanúként meghallgatott ... azt szúrós szagúnak, habzónak minősítette, még nem bizonyíték arra, hogy veszélyes hulladék lett volna.

Az, hogy ... tanú a helyszínen járva erjedésben levő hordókban tárolt ételt látott, önmagában nem támasztja alá a büntetőeljárás során csatolt laboratóriumi eredményekkel igazolt közepes, megfelelő tápértékkel rendelkező étel veszélyes hulladékot tartalmazó jellegét.

A nem megfelelő tartás körében sem állapította meg a büntetőbíróság azt, hogy veszélyes hulladékot tartalmazó étellel etette volna a felperes a kutyáit, csak azt rögzítette, hogy az étel-ital tárolása nem volt megfelelő, mert az állatok gyomrába az ürülékekkel együtt salakanyag juthatott és ez volt az a veszélyeztető tevékenység, ami miatt elítélték a felperest. Az azonban nem került megállapításra, hogy veszélyes kórházi hulladékot tartalmazó étellel etette állatait és ezzel külön veszélynek tette volna ki őket.

Mivel ez az állítás nem felel meg a valóságnak, a felperesről kialakult képet rontja, társadalmi megítélése szempontjából pedig nem lényegtelen, ezért az elsőfokú bíróság a helyreigazítást elrendelte, de a valóság körében azt nem rögzítette, hogy milyen minőségű étellel etette a kutyákat.

A kutyák egészségi állapotáról a műsorban közölt képek arra engedtek következtetni, hogy a kutyák nem voltak optimális kondícióban a telepen, így e körben is mellőzte a való tények közöltetését és e tekintetben a kereseti kérelmet elutasította.

Helyreigazítást rendelt viszont el azon valótlan tartalmú állítás miatt, hogy a szétterített moslék a telephelyen veszélyes hulladékot tartalmazott, és annak közléséről is rendelkezett, hogy a felperes moslékot terített szét az ingatlanán, mivel ez a való tényekhez hozzátartozik.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak megváltoztatását és a kereseti kérelem elutasítását. Kifejtette, hogy a tényállást részben helytelenül állapította meg az elsőfokú bíróság és helytelen jogi következtetést vont le abból.

A genetikai kísérletezésre vonatkozó kereset körében idézte a kísérletezés fogalmát, majd kifejtette, hogy ez alatt nem feltétlenül kell laboratóriumi kísérletezést érteni, illetve laboratóriumi eszközökkel végzett tevékenységre gondolni és megítélése szerint az átlagnéző sem erre következtetett. Módszertani szempontból kísérletezésnek minősül minden olyan eljárás, amelynek végén pontosan meg nem határozható az eredmény, tehát a fajtanemesítés, a színre tenyésztés is ebbe a kategóriába sorolható, amit ... állatorvos szakértő tanú is alátámasztott. Hivatkozott

az értelmező szótár genetikára vonatkozó definíciójára, amely alapján megállapítható, hogy a felperesi tevékenység - az állatok lefagyasztását is figyelembe véve - genetikai jellegű volt. Ezt alátámasztja ... könyvéből a bizonyítási eljárás során csatolt részlet is.

Az alperes álláspontja szerint a felperes azzal a tevékenységgel, hogy különböző szempontok szerint megfelelő fajtájú kutyákat párosított, beavatkozott a génállományukba, így genetikai kísérletezést folytatott.

A kórházi veszélyes hulladékkal etetést, ennek a területen történő szétterítését egyrészt alátámasztja a felperes és a kórház között 2005. január 27-én létrejött szerződés, továbbá a tanúk előadása is. Hivatkozott arra is, hogy az igazolt, miszerint a hűtés nélkül tárolt és szétterített hulladék a kutyák ürülékével és sárral keveredett. Ez a gyógyszermaradványokat is tartalmazó szűrős szagú anyaggal való keveredés folytán veszélyes hulladéknak minősül, az EWC lista, továbbá a 2000. évi XLIII. törvény 2. számú melléklete szerint.

Az alperes a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalására hivatkozással azt is előadta, hogy a felperes által vitatott közlések egy élőműsor keretében a meghívott vendégek részéről hangzottak el, ami értékelésnek, véleménynyilvánításnak tekinthető.

A felperes előkészítő iratában az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalásában foglaltakra tekintettel és arra hivatkozással, hogy a büntetőbíróság által megállapított tényállás szerint a felperes nem kórházi veszélyes hulladékkal etette a kutyáit.

Az úgynevezett EWC listával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a műsor azt a hamis látszatot keltette, mintha a felperes olyan táplálékot adott volna a kutyák részére, amely az egészségükre ártalmas anyagot tartalmazott. Ezt nem támasztja alá a büntetőbíróság határozata sem és az a tény sem, hogy a ... Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás engedélyezte az úgynevezett konyhamoslék etetését, ezen kívül a ... Egyetem Élelmiszerkémiai és Táplálkozás Tudományi Tanszékének laboratóriumi vizsgálati eredménye szerint sem kifogásolható a felperes által használt táplálék állateledelként történő felhasználása. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes nem a büntetőeljárás tényállásának megfelelően tájékoztatta a nézőket és ténybelileg sem felel meg a valóságnak mindaz, ami közlésre került.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság az alperes fellebbezését részben alaposnak találta a következők miatt.

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény szerint mindenkinek joga van arra, hogy tájékoztatást kapjon szűkebb környezetét érintő kérdésekben, ugyanakkor a sajtót a hiteles, pontos és gyors tájékoztatásról való gondoskodás kötelezettsége is terheli, amely nem sértheti más személyhez fűződő jogát.

A Ptk. 79. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről a sajtószerv valótlan tényt közöl, híresztel, vagy való tényeket hamis színben tüntet fel, akkor az érintett követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállítása valótlan, illetve mely tényeket tüntet fel hamis színben, továbbá melyek a való tények.

A valótlan sajtóközleménnyel szembeni védelem független a sajtószerv vétlenségétől és a kifogásolt közlemény valóságtartalmáért a sajtószervet objektív felelősség terheli. A sajtó-helyreigazítási eljárás során a sajtószerv bizonyítási kötelezettsége a tényállítások valóságtartalmára terjed ki, mégpedig olyan tényállítások vonatkozásában is, amelyek híven közlik más személy nyilatkozatát vagy átveszik más szerv közleményét, ami azt jelenti a Pp. 342. § (2) bekezdése, valamint a 345. § (2) bekezdése és a Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalásában lefektetett elvek tükrében, hogy a közlés valóságnak megfelelő voltát kell igazolnia.

A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása azt is rögzíti, hogy a jogsértés elbírálásánál nem lehet a kifejezéseket elszigetelten vizsgálni, tekintettel kell lenni a szövegkörnyezetre, és az egymáshoz tartalmilag szorosan kapcsolódó részeket összefüggésükben kell vizsgálni.

Ha a közlemény a maga egészében, lényegi mondanivalójában megfelel a valóságnak, akkor az egészhez képest a közvélemény tájékoztatása szempontjából nem jelentős, a helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös közlés nem szolgálhat alapul a helyreigazításra.

A fentiek alapján a kórházi veszélyes hulladékkal történő etetésre és ennek területen való szétterítésére vonatkozó kijelentés körében a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel. Ezért a másodfokú bíróság csak utal arra, hogy a felperes a kórházi élelmiszer hulladék elszállítására vonatkozó szerződéssel, a ... Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás konyhamoslék etetésének engedélyezéséről szóló határozatával és a ... Egyetem Élelmiszertudományi Karának Élelmiszerkémiai és Táplálkozástudományi Tanszéke által végzett laborvizsgálattal igazolta, hogy az általa használt táplálék állateledelként történő felhasználása nem kifogásolható. Az átlagnéző a kórházi veszélyes hulladék kifejezést hallva elsősorban nem ételmaradéokra gondol, hanem egyéb, az egészségügyi ellátás során keletkező káros anyagokra - például gyógyszermaradványokra, egészségügyi berendezések használatából eredő melléktermékekre -, ezért ez a kijelentés valótlan híresztelésnek minősül, így a felperes jogvédelme e körben indokolt.

A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor nem értett egyet az elsőfokú ítéletnek a genetikai kísérletre vonatkozó közlés helyreigazítását elrendelő részével. A másodfokú bíróságnak a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása alapján ebben az esetben is azt kellett vizsgálnia, hogy az állategészségügy terén járatlan, átlagnéző a műsor egésze tükrében mit ért genetikai kísérlet alatt. A széles körben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetése alapján a Fővárosi Ítéltábla arra a

következtetésre jutott, hogy nem tekinthető valótlan híresztelésnek a genetikai kísérletre vonatkozó kijelentés.

A felperes nem vitatott célja az volt, hogy a cifra (merle) egyedeket párosítva minél több színű, mudi fajtájú kutyát tenyésszen ki, ő maga is elismerte, hogy a színeket és bizonyos esetben fajtákat keverve kísérletezett a többszínű állomány létrehozása érdekében. A felperesi álláspont szerint a színre tenyésztés egyszerű kutyatenyésztési tevékenység, ezzel szemben a témában jártasnak tekinthető ... állatorvos és ... állatvédő tanúk genetikai kísérletnek nevezték a cifra (merle) kutyák párosítását, mivel ebben az esetben sokkal gyakoribb, hogy életképtelen vagy genetikailag nem megfelelő állományú, beteg egyed, illetve albínó születik. Ez utóbbi álláspontot támasztja alá a ... felperes által F/11. alatt csatolt állásfoglalása is, miszerint „kockázatot csak két merle kutya pároztatása jelent, mert egy, a merle génhez párosuló fehér gén homozigóta formában süketséget, vakságot, illetve abnormálisan kis szemű utódokat eredményezhet.” A felperesnek mint mudi szakértőnek tisztában kellett lennie ezen genetikai kockázatokkal, személyes meghallgatása során ő maga is úgy nyilatkozott, hogy a cifrakutyáknak más a genetikai háttere.

A genetikai célú kísérletezést támasztja alá az a tény is, hogy a felperes 61 darab lefagyasztott kutyatemetet őrzött meg a genetikai vonal elemzése érdekében, emellett az egyed származási lapokon is vezette, hogy melyik kutyákat pároztatta. A felperes kutatási, fejlesztési programot is kidolgozott, együtt kívánt volna működni a ... Egyetem Állatorvostudományi Karával, illetve annak professzorával, ...-val, akinek diákjai az elhullott kutyákból szövetmintákat is vettek. A peradatok közül nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a felperes néhány esetben - a fokozott genetikai kockázatokat figyelmen kívül hagyva - az albínó kutyákat is tovább pároztatta, ... tanú pedig úgy nyilatkozott, hogy a felperes saját elmondása szerint strapabíró albínókutyákat akart kitenyészteni.

A felperesi tevékenység genetikai vonatkozását támasztja alá a felperes által F/14 alatt csatolt, ... etológus „Hogyan gondolkodnak a kutyák?” könyvének a „Génmanipulált kutya” című fejezete is, amelyben a szerző megállapítja, hogy „a kutyatartók évtízezredek óta részt vesznek a kutyák „génmanipulációjában”, vagyis abban, hogy valamilyen szempontok szerint szelektálják a szaporulatot a tenyésztés során.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes a meghatározott célú pároztatással beavatkozott a kutyák genetikai állományába. Ezért a perbeli műsor egészét az átlagnéző szempontjából vizsgálva nem tekinthető valótlan híresztelésnek az a kijelentés, hogy a felperes genetikai kísérleteket végzett, így a sérelmezett közlés sajtó-helyreigazítást nem alapoz meg.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és a genetikai kísérletekre vonatkozó közlés miatt előterjesztett keresetet elutasította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről, a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

2007. július 17.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s. k. Bőszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő